

Doba bronzová (asi 2300–700 př. n. l.)

Významnou změnou ve vývoji lidstva bylo, když se člověk naučil **používat kovy**. Kovy z velké části nahradily kámen. Prvními kovy, které člověk používal, byly zlato a měď. Oba tyto kovy ale byly příliš měkké, a tak musel hledat způsob, jak kovy zpevnit. Postupem času člověk přišel na to, že měď, která byla snadno zpracovatelná, je možné zpevnit přidáním cínu – a z mědi a cínu vznikla slitina, které se říká **bronz**.

Aby mohl člověk vyrábět bronz, musel se naučit nové dovednosti: najít ložiska mědi a cínu, vytěžit tyto kovy ze země a pak je zpracovat: roztavit je, slévat ve správném poměru (tedy vědět kolik mědi a kolik cínu slévat dohromady), opracovat je do správného tvaru (třeba do podoby nějakého nástroje), tepat do nich.

Z této doby pocházejí i významné nálezy – archeologové objevili nejen zbytky lidských obydlí a hroby, ale třeba i sklady bronzových výrobků nebo ještě nedokončených výrobků. Tyto sklady výrobků a polotovárů jsou dokladem, že se stále více obchodovalo – bronzové předměty se vyměňovaly za jiné potřebné věci. Práce s kovem také vedla ke vzniku šperkařství a k rozvoji výroby zbraní a zbroje.

Lidé se samozřejmě i v době bronzové věnovali pěstování plodin a chovu zvířat, vyráběli nádoby a nástroje. Doba bronzová nezačíná na všech místech na světě ve stejnou dobu a také je obdobím, kdy v některých oblastech už existují státy (Egypt, Řecko). Době vzniku a existence těchto nejstarších států říkáme starověk.

Doba železná (asi 700 let př. n. l. – přelom letopočtu)

V této době se lidé naučili **pracovat se železem** – najít a vytěžit železnou rudu ze země, roztavit ji a vyrobit z ní železné předměty. A dál se rozvíjelo, zemědělství, různá řemesla i obchod.

Keltové

Kolem roku 400 př. n. l. k nám přicházejí kmeny, které už umíme pojmenovat – jsou to Keltové, ti obývali značnou část Evropy. Podle jednoho z jejich kmenů, byli to Bójové, vznikl latinský název Čech – Bohemia.

Keltové byli vynikající řemeslníci, dobří obchodníci a také skvělí válečníci. Při výrobě keramiky používali hrnčířský kruh a vypalovací pece. Pracovali i se sklem a věnovali se výrobě šperků. Platidlem Keltů byly zlaté mince – nazývaly se statéry (také se jim říká duhovky), Keltové tedy začali razit **první mince na našem území**. Keltové využívali i koně – jako tažná zvířata, při lovu i ve válečných bitvách.

Stavěli opevněná sídla = **oppida**, kde žili a provozovali řemeslo i obchod (*pozor na skloňování: 1. p. oppidum, 2. p. oppida*).

Keltové uctívali nejen řadu bohů, ale i stromy (hlavně duby) a rostliny (například jmelí) a prováděli mnoho různých náboženských obřadů. Keltští kněží se nazývali **druoidové** a byli to vzdělaní muži, kteří byli zároveň léčitelé, vyznali se ve hvězdách, měli právo soudit a vynášet rozsudky a pomáhali řešit válečné konflikty.

Z doby Keltů nám zůstala řada zeměpisných názvů – třeba jména řek: Labe (Albis = bílá řeka), Vltava (Vultava = divoká řeka).